

Region Midtjylland
Skottenborg 26
8800 Viborg
DK - Danmark

Dato 29-04-2025
A01-2 Natur og Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200
www.lemvig.dk

Sagsnummer: 09.40.20P19-23-24
Ref: BRHA
Dir.tlf.: 9663 1132

VVM - afgørelse på indspunsningsprojekt omkring den gamle fabriksgrund på Thyborønvej 74, 7673 Harboøre

Lemvig Kommune modtog den 4. februar 2025 en ansøgning fra Region Midtjylland om tilladelse til ind-spunsning af forureningen på den gamle fabriksgrund på Thyborønvej 74, 7673 Harboøre, matrikel nr. 1z, Den Nordlige Del, Harboøre.

Ansøgningen er fremsendt i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven¹.

Projektet er omfattet af bilag 2, punkt 10 a) Infrastrukturprojekter – anlægsarbejder i erhvervsområder til industriformål.

Projektet har derfor gennemgået en VVM-screening med henblik på at kunne træffe afgørelse om der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport og tilladelse.

Afgørelse

Lemvig Kommune har på baggrund af VVM-screeningen vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven.

Øvrige bemærkninger

Afgørelsen er ikke en tilladelse til at gennemføre projektet, men alene en afgørelse af, at projektet ikke skal gennem en miljøvurderingsproces, før de nødvendige tilladelser kan udstedes.

Gennemførelse af projektet kan derfor forudsætte tilladelse, godkendelse eller dispensation efter lovgivningen i øvrigt.

Hvis projektet ændres, er I forpligtet til at indsende en ny ansøgning jf. miljøvurderingslovens § 18.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som I har beskrevet i ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres, er I forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering (VVM-pligtigt).

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Beskrivelse af projektet

Region Midtjylland skal som led i håndteringen af generationsforureningerne forestå oprensningen af forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund. Projektet er i forundersøgelsesfasen og detailprojektet forventes at blive udarbejdet i løbet af sommeren 2025 og anlagt i 2026.

Cheminova har drevet virksomhed på lokaliteten i perioden 1953-1961. På fabrikken blev der bl.a. produceret fosforinsekticider (f.eks. parathion og malathion), fenox-herbicider (fx MCPA) og organiske kvik-sølv-fungicider. Forureningen på den gamle fabriksgrund betegnes som en kompleks forurening med over 100 forskellige stoffer herunder fosforinsekticider, tungmetaller og kviksølv.

Projektet på Cheminovas gamle fabriksgrund vil indebære, at der etableres en spuns, som inddæmmer hovedparten af de forurenede arealer. Den ansøgte placering af spunsen ses på nedenstående figur 1. Afgrænsningen dækker det areal, der skal indspunses, for at forureningen ikke udgør en risiko for Nissum Bredning og Harbøre Fjord.

Spunsløsning er valgt som første trin i en oprensning efter jordforureningslovens² kapitel 3, da en oprensning pt. er estimeret til at beløbe sig til mere end 4 milliarder kroner. Der er på nuværende tidspunkt ikke fastsat et tidspunkt for en egentlig oprensning af den gamle fabriksgrund, men det er nødvendigt at, uafhængig af oprensningsmetoden, etablere en spuns, der indeslutter området, der skal oprenses. Dette skyldes bl.a., at forureningen findes i stor dybde, hvilket betyder at oprensning af forurenede jord, f.eks. i form af opgravning, kun kan ske ved etablering af en omkransende spuns til stabilisering ud mod det omgivende miljø.

Nedsætning af spunsen forudsætter ikke umiddelbart opgravning af jord og sediment, men alene færdsel med maskiner til nedsætning af spunsen, i projektområdet. Der kan dog forekomme rester af efterladte betonfundamenter på grunden og hvis spunsen ikke kan placeres udenom, kan det være nødvendigt at frigrave og fjerne disse. På grund af forureningstypen er det nødvendigt med omfattende arbejdsmiljøtiltag i anlægsfasen. Arbejdet bliver udført af én spunsmaskine med mandskab – skurbyen skal derfor etableres til minimum fire personer med omklædningsfaciliteter, spiserum og toilet. Der er ikke krav om miljø-vogn til etablering af spuns, men miljøvogn kan blive nødvendig, såfremt der opstår behov for lokal opgravning af betonstykker fra bygningsfundamenter. Hvis ikke skurbyen kan tilsluttes vand og kloak, skal denne være udstyret med tanke henholdsvis til vaskevand og spildevand. Der kan blive behov for en støvlevask for at fjerne forurenede jord fra støvler og evt. brug af beskyttelsesdragter. Maskiner, kørerplader, mm. skal rengøres for forurenede jord, før de fjernes fra anlægget, i den forbindelse skal der anlægges en vaske-

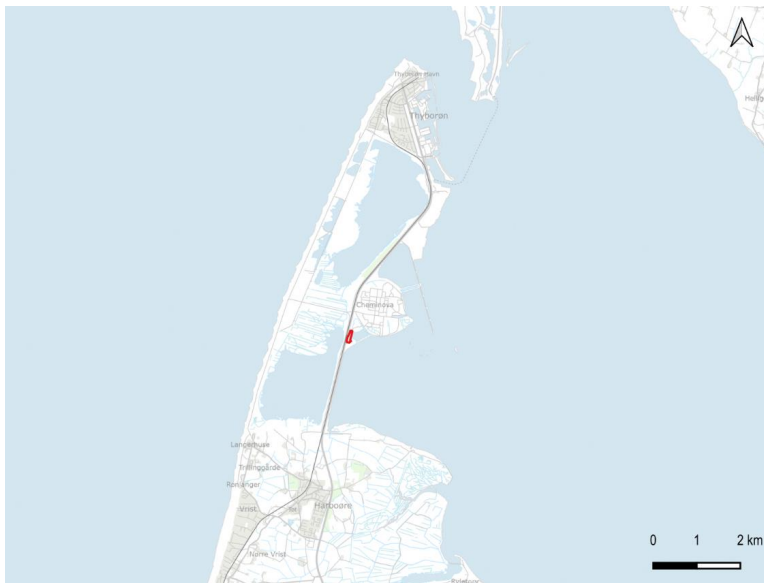
plads. Entreprenøren skal følge de af Region Midtjylland udarbejdede retningslinjer vedr. arbejdsmiljøhensyn. Vask af maskiner sker under kontrollerede forhold med opsamling af vaskevand og sediment. Vaskevand og sediment bortskaffes til en godkendt modtager. Forhold vedrørende arbejdsmiljø konkretiseres i forbindelse med udbudsmaterialet.

Projektet berører Lemvig Kommune.

FMC ejer den gamle fabriksgrund – matr. nr. 1z Den Nordlige Del, Harboøre

Thyborøn Havn ejer havnesediment depotet – matr. nr. 1ø Den nordlige Del, Harboøre.

Oversigtskort:

— Spunsafgrænsning

— Spunsafgrænsning

Kortbilag med indtegning af anlægget og projektet:

Der er ikke på nuværende tidspunkt bebygget areal på grunden, og projektet omfatter ikke bygninger, så det fremtidige samlede bebyggede areal er 0 m². Imidlertid opføres der i anlægsfasen en skurby, som vist på vedlagte situationsplan, til minimum fire personer med omklædningsfaciliteter, spiserum og toilet.

Der er ikke på nuværende tidspunkt befæstet areal på grunden, og projektet omfatter ikke befæstet areal, så det fremtidige samlede befæstede areal er 0 m². Imidlertid opføres der i anlægsfasen en vaskeplads, som vist på vedlagte situationsplan, til støvlevask og vask af maskiner for at fjerne forurennet jord.

Det samlede areal til ind-spunsning er ca. 18.680 m². Der anlægges herudover en midlertidig skurby uden for projektområdet på ca. 1.000 m² samt en midlertidig vaskeplads inden for projektområdet. Den endelige størrelse på vaskepladsen fastlægges af entreprenøren i samarbejde med bygherre og grundejere.

Der bebygges ikke nye arealer.

Der befæstes ikke nye arealer.

Spunsen vil have top kote i terræn.

Som et led i at forhindre udstrømning af forurenede grundvand fra jordforureningen foretages der på nuværende tidspunkt afværgepumpning af ca. 70.000 m³ grundvand pr. år i projektområdet. Ved etablering af spunsen omkring forureningen på projektområdet reduceres afværgepumpningen til ca. 20.000 m³ pr. år, idet grundvandstilstrømningen til projektområdet stoppes.

Der er ingen nedrivningsarbejder forbundet med projektet.

Spunsarbejdet ventes at tage 3 måneder fra august – oktober.

Samlet vurdering

Lemvig Kommune har på baggrund af ansøgningsmaterialer og relevante kriterier i lovens bilag 6 vurderet, at projektet ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Den samlede begrundelse for afgørelsen samt afgørelsens forudsætninger kan ses i nedenstående afsnit.

Biologisk mangfoldighed

Natur 2000

I henhold til §7, stk.6 i habitatbekendtgørelsen³, er afgørelser efter § 21 i miljøvurderingsloven omfattet af en forudgående vurdering af, hvorvidt aktiviteterne forbundet med projektet kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt (EF-habitat områder, EF-fuglebeskyttelses- områder samt Ramsarområder). Dette indbefatter en vurdering af projektets potentielle indflydelse på udpegningsgrundlaget (naturtyper samt arter) for de internationale naturbeskyttelsesområder.

Natura 2000 område nr. 28, Agger Tange, Nisum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø ligger ca. 25 meter mod vest på den anden side af Thyborønvej og jernbanen.

Det er vurderet, at der ikke er en væsentlig påvirkning af Natura 2000 områderne i anlægs- eller driftsfasen. Projektet vil ikke negativt påvirke arterne eller naturtyperne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne, eller skabe hindringer for at opnå habitatdirektivets målsætning om gunstig bevaringsstatus. Arterne og naturtypernes bevaringsstatus forbedres da udbredelsen af de biologisk problematiske stoffer fra generationsforureningen stoppes. Evt. forstyrrelser mens spunsvæggen etableres vil ikke give anledning til større forstyrrelser end de, der almindeligvis forekommer på Tangen og Rønland.

§3- Beskyttet natur

Arealet er vejledende registreret med naturtypen strandeng, men Lemvig Kommune har ikke besigtiget arealet.

Projektet vil ikke påvirke beskyttet natur, da det har til formål at begrænse udbredelsen af miljø- og biologisk farlige stoffer i området.

Bilag IV arter

Arealet er besigtiget i sommeren 2024 og der er fundet Alm. firben, Skrubbudse, Butsnudet frø og spidsmus. Derudover er der registreret en rede i tagrørssumpen mindre end 300 meter fra projektområdet.

Projektet vil ikke påvirke beskyttede arter negativt, da der kun er meget få arter til stede, der kan fortrække til naboarealerne mens arbejdet står på.

Støj, vibrationer, støv, luft, lugt og lys

Støj og vibrationer

I projektets anlægsfase bruges gravemaskiner og lignende, der kan skabe lokale støjgener i nærområdet. Anlægsarbejdet anmeldes til Lemvig Kommune senest 14 dage inden opstart (jf. miljøaktivitetsbekendtgørelsen⁴) på kommunens hjemmeside "Anmeldelse af midlertidig aktivitet".

Af støjredegørelsen for anlægsstøj fremgår det, at spunsarbejdet vil kunne overholde 60 dBA i en afstand større end 280 m. Hermed vurderes det, at anlægsarbejdet vil kunne overholde de vejledende støjgrænser ved Cheminovas produktionsanlæg på Rønland, jf. Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder⁵.

Der er ingen støj, når spunsen er etableret.

Støv

Der kan i tørrer perioder opstå lokale støvgener umiddelbart omkring anlægsarbejdet. Hvis støvgener viser sig at være en udfordring, vil det forsøges afhjulpet ved sprinkling med vand.

Der er frembringes ikke støv, når spunsen er etableret.

Luftforurening

Projektet forårsager ikke udledninger til luften, hvorfor projektet ikke er omfattet Miljøstyrelsens vejledninger, regler og bekendtgørelser om luftforurening.

Lugt

Der kan i forbindelse med etablering af spunsen og eventuelle blotlægninger som følge af bygningsdele, der fjernes, opstå forbigående lugtgener. Der foretages de nødvendige tiltag i forhold til afhjælpning af eventuelle lugtgener og til sikring af arbejdsmiljøforhold i forbindelse med planlægning af anlægsarbejdet. I driftsfasen vil projektet ikke forårsage udledninger af lugt, hvorfor projektet ikke er omfattet Miljøstyrelsens vejledninger, regler og bekendtgørelser om luftforurening.

Lys

I anlægsperioden og i driftsfasen er der ikke behov for belysning som i aften og nattetimer vil kunne oplyse naboarealer og omgivelserne.

Boligområder (støj/lys og luft):

Den gamle fabriksgrund ligger i landzone langt fra nærmeste boligområder.

Ressourcer og affald inklusive spildevand

Anlægsfasen

Der sættes ca. 745 m spunsjern, som etableres til ca. 14 meters dybde svarende til i alt 10.430 m² spunsjern.

Udover forbrug til skurby og vaskeplads er der ikke forbrug af vand i anlægsperioden.

Der genereres ikke affald i forbindelse med anlæg af spuns. Erhvervsaffald, såsom emballage, bortskaffes efter Lemvig kommunes regulativ for erhvervsaffald. Særligt forurenede arbejdstøj og personlige værnemidler opsamles i lukkede beholdere der bortskaffes som farligt affald i overensstemmelse med Lemvig kommunes forskrifter.

Der genereres en mindre mængde spildevand fra skurby og vaskeplads. Alt spildevand fra skurby og spildevand i forbindelse med vask af maskiner og udstyr, genereret af entreprenøren, skal opsamles i en samletank og køres til godkendt rensning. Spildevand afskaffes efter Lemvig kommunes forskrifter og relevante tilladelser indhentes.

Der udledes ikke spildevand direkte til vandløb, søer, eller hav.

Under anlægsperioden nedsives regnvand på grunden. FMC driver i dag et afværge anlæg, hvor der opnås hydraulisk kontrol via oppumpning af grundvand, der sendes til rensning i FMC's spildevandsanlæg. Anlægget vil være i drift under anlægsfasen.

Driftsfasen

Der er ikke nogen produktion i forbindelse med afværgeanlæg.

Projektet forudsætter ikke etablering af selvstændig vandforsyning.

Der genereres ikke farligt affald i forbindelse med driften.

Der genereres ikke andet affald i forbindelse med driften.

Der udledes ikke spildevand direkte til vandløb, sø, eller hav.

Regnvand nedsiver på grunden og oppumpes til rensning i FMC's spildevandsanlæg. I driftsfasen forventes det, at den oppumpede mængde af forurenede grundvand / nedsivet regnvand vil reduceres fra den nu gennemsnitlige 70.000 m³/år, til ca. 20.000 m³/år, afhængig af nedbør og afdampning mm.

Oppumpet vand renses i FMC's spildevandsanlæg og udledes med den generelle spildevandsstrøm under den eksisterende tilladelse.

Bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger

Projektarealet ligger inden for strandbeskyttelseslinjen. Jf. jordforureningslovens § 63 finder naturbeskyttelseslovens⁶ bestemmelser ikke anvendelse på afværgeforanstaltninger efter jordforureningslovens kapitel 3 og 4.

Der er ikke fredningssager under behandling i Lemvig kommune

Projektområdet ligger lige op til det bekendtgørelsesfredede område Harboøre Tange og ca. 1,8 km fra fredningen Plet Enge, Sønderholme Enge.

Projektet vil ikke påvirke oplevelsen af fredede områder, da der ikke opføres permanente bygninger eller andet der kan ændre oplevelsen af områderne.

Overfladevand, grundvand, drikkevandsinteresser og jord

Spunsvæggen vil afskære forbindelsen mellem det forurenede område og det overfaldenære grundvand og overfladevand i omgivelserne, og dette vil ikke påvirke grundvandsforekomsten negativt.

COWI har udarbejdet en vurdering af projektets påvirkning af vandområder, se bilag 3. Her er konklusionen, at indspunsningen ikke vil påvirke de nærliggende overfladeforkomster Nisum Bredning og Harboøre Fjord negativt, og dermed ikke vil hindre målopfyldelsen for disse.

Limfjorden har ringe økologisk tilstand hvorfor det giver god mening at afskære forbindelsen mellem det forurenede område og Limfjorden. Projektet med at etablere spunsvægge vil ikke i sig selv påvirke vandmiljøet negativt.

Spunsvæggen vil afskære forbindelsen mellem det forurenede område og det overfaldenære grundvand og overfladevand i omgivelserne, og dette vil ikke påvirke grundvandsforekomsten negativt. Der er ikke drikkevandsinteresser i området.

Projektet har ingen betydning for brugen af naturressourcer.

Jordforurening

Den gamle fabriksgrund er registreret som V2-kortlagt i henhold til jordforureningslovens bestemmelser. Dette projekt er omfattet af den offentlige indsats efter jordforureningslovens bestemmelser, hvor Region Midtjylland skal håndtere generationsforureningerne.

Arealer, landskab og oversvømmelsesrisici

Størstedelen af projektområdet omfatter Cheminovas tidligere fabriksgrund, som ligger i landzone og er således ikke omfattet af en lokalplan.

Der er krav om landzonetilladelse til skurbyen.

Skurby må ikke anvendes til overnatning og skal derudover overholde krav i "Vejledning om brandværnsforanstaltninger for skurbyer og lignende på byggepladser.

En mindre del af spunsen etableres inden for "Lokalplan nr. 27 For Thyborøn-Harboøre Kommune", hvor havnesediment fra Thyborøn Havn placeres.

Af lokalplanens retningslinje 3.1 fremgår, at der ikke må placeres bebyggelse indenfor lokalplanområdet. Umiddelbart vurderes det, at en spuns kan være omfattet af lokalplanens retningslinje 3.1. Det er dog Lemvig Kommunes vurdering, at etablering af en spuns til inddæmning af forurenede arealer ikke strider mod formålet og intentionerne med lokalplanen. Denne vurdering har

baggrund i, at spunsen etableres på den del af lokalplanområdet, der er landfast som følge af tilførsel af havnesediment, og spunsen ikke er til hindrer for yderligere tilførsel af sediment, og dermed for lokalplanens realisering. Spunsen kan hermed rummes inden for lokalplanens generelle formål, selvom der kan være tale om etablering af bebyggelse i strid med lokalplanens retningslinje 3.1.

Havnen er orienteret om projektet samt, at der forventeligt etableres spuns og midlertidig arbejdsplads på deres areal. De er indforstået med dette. Projektet vil ikke påvirke deres specialdepot til havnesediment.

Nærmeste råstofområde ligger ca. 10 km nordvest for projektområdet. På grund af projektets afstand til dette råstofområde, kan det udelukkes, at projektet vil medføre en hindring af anvendelse af råstofområdet eller øvrige råstofområder, der findes længere væk.

Projektet er placeret i kystnærhedszonen. Da projektet relaterer sig til jordforurening, er der ikke alternativer til placeringen. Det vurderes, at anlægget ikke er i strid med Planlovens § 5. Anlægsarbejdet ændrer ikke på den natur- og landskabelig værdi.

Projektet forudsætter ikke rydning af skov.

Projektet er ikke placeret i et område, hvor der er risiko for oversvømmelser i forbindelse med skybrud – 2050-niveau.

Projektet er placeret i et område, hvor der er stor risiko for oversvømmelse i forbindelse med havvandsstigninger – 2050-niveau.

Hele Limfjorden blev i december 2024 udpeget af staten/Kystdirektoratet som risikoområde i henhold til oversvømmelsesloven. På den baggrund har Kystdirektoratet frist til 22. december 2025 med kortlægning af risikoområdet, og de enkelte kommuner har frist i oktober 2027 til at vedtage risikostyringsplaner.

Der er således risiko for oversvømmelse af projektområdet med spunsen fra Limfjorden. Der er i dag et dige rundt om Rønland og den gamle fabriksgrund til kote 2,3 m DVR90, som projektområdet også er beskyttet af. Diget ejes og vedligeholdes af FMC.

I Lemvig Kommunes Klimatilpasningsplan 2023 er det belyst, at en 50- og en 100-årshændelse i dag vil resultere i en vandstand på hhv. omkring 1,8 m og 1,9 m ved landevejen mellem Thyborøn og Harboøre. Tilsvarende hændelser i 2070 er vurderet til hhv. omkring 2,5 m og 2,6 m, på baggrund af klimascenarie RCP 8,5. Der arbejdes med en indsnævring af Thyborøn Kanal, som et værn mod stormflod i hele den vestlige Limfjord, men det er fortsat usikkert, om denne klimatilpasning bliver realiseret.

Da projektområdet er beskyttet af diger til kote 2,3 m vurderes projektet ikke at være sårbart overfor oversvømmelse sammenlignet med de eksisterende forhold uden spunsen. Etableringen af spunsen vurderes ikke at øge oversvømmelsesrisikoen i området.

Projektområdet er beliggende i et åbent, fladt marint forland. Landskabet er karakteriseret ved halvøen Rønland, der strækker sig ud i Nissum Bredning fra Harboøre Tange, vådområder og di-

ger. Landskabet er derudover præget af tekniske anlæg i form af jernbane, statsvej, vindmøller, havnearealer og industriområdet med FMC m.fl. Harboøre og Thyborøn er nærmeste byer.

Området ved Harboøre Tange rummer ingen kendte arkæologiske landskabstræk

De æstetiske landskabstræk knytter sig til det åbne, flade marine landskab, nærheden til kysten og flere natur- og fuglebeskyttelsesområder. De markante røde fabriksbygninger, industrianlæg og skorstenen bidrager også til oplevelsen af landskabet. Oplevelsen af landskabet er generelt præget af de store kontraster mellem industribygninger og natur- og landskabsområdet på tangen mellem Limfjord og Vesterhav. Det ansøgte projekt vurderes ikke at ville påvirke oplevelsen af de æstetiske landskabstræk væsentligt.

Området er udpeget som geologisk interesseområde Lodbjerg - Thyborøn - Bovbjerg – Engbjerg, der hovedsagelig er udpeget pga. kystprofiler. Anlægget på GL. fabriksgrund vil ikke påvirke det geologiske interesseområde.

Projektområdet ligger indenfor Geopark Vestjyllands område, men ligger ikke i et af dens hotspots, så det vurderes at det ingen betydning får for oplevelsen af Geoparken

Arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

Indvirkningens art og størrelsesorden og rumlige udstrækning (f.eks. geografisk område og antal af personer, der forventes berørt)

Der er ikke tale om et strækningsanlæg.

Projektet er ikke omfattet af risikobekendtgørelsen⁷.

Risikoen for større ulykker og/eller katastrofer som følge af klimaændringer mv. reduceres, idet spunsen vil tilbageholde forureningen på den gamle fabriksgrund.

Projektet indebærer ikke væsentlig udledning af drivhusgasser.

Limfjorden og indsøerne er sårbare for udsivninger fra forureningerne i området. Denne miljøpåvirkning reduceres imidlertid ved projektet.

Projektet etableret langt fra tæt befolkede områder, idet projektet ligger ca. 3,5 km fra nærmeste by, Harboøre.

Det vurderes, at etablering af spunsvæggen ikke påvirker grundlaget for områdets sociale struktur og erhvervsliv eller menneskers brug af den trafikale infrastruktur.

Projektet reducerer risikoen for menneskers sundhed, idet forureningen på den gamle fabriksgrund afskæres fra at spredes ud i det omgivende vandmiljø via grundvandsstrømmene.

Ansatte som opholder sig på FMC/Cheminova vil kunne høre, når spunsen bliver banket ned. I større afstande vil støjen være begrænset.

Miljøpåvirkninger på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet projektet ikke forårsager deposition af stoffer i omgivelserne sammenholdt med, at projektet er placeret med stor afstand til nærmeste naboland.

Indvirkningens intensitet og kompleksitet

Projektet forårsager ikke væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Indvirkningens sandsynlighed

Anlægsarbejdet vil blive bemærket.

Indvirkningens forventede indtræden, varighed, hyppighed og reversibilitet

Varighed: Permanent

Hyppighed: Ændringen sker med anlægsarbejdet ad en omgang

Reversibilitet: Spunsen vil blive fjernet efter en oprensning af den gamle fabriksgrund

Kumulationen af projektets indvirkninger med indvirkningerne af andre eksisterende og/eller godkendte projekter

Etableringen af spunsvæggen vil medføre en reduktion i den samlede påvirkning af miljøet, fra generationsforureningen. Der er igangsat et projekt med planlægning af oprensning af affaldsdepotet ved høfde 42, ca. 1,5 km vest for projektområdet. Samlet vil oprensningerne ved Høfde 42 og indspunsningen af projektområdet, Cheminovas gamle fabriksgrund, have en positiv påvirkning på især kystvandsmiljøet.

Projektet for indspunsning ved den gamle fabriksgrund og projektet for den kommende oprensning ved høfde 42 er to uafhængige projekter. Der er ingen tidsmæssige overlap mellem fysiske aktiviteter i området, vurderet ud fra tidsplanen for anlægsfasen for de to projekter. Af andre aktiviteter i området er Thyborøn havns special sediment depot øst for anlægget og Thyborøn vej og jernbane vest for anlægget. FMC A/S ligger umiddelbart nord for anlægget. Disse aktiviteter medfører alle støj og udledninger af diverse elementer til luft og vand.

Det vurderes på baggrund af tidsforskydningen af de to generationsforureningsprojekter, afstanden mellem aktiviteterne og aktiviteterne karakter, at der ikke vil være en væsentlig kumulativ effekt.

Muligheden for reelt at begrænse indvirkningerne.

Projektet eller dele af projektet er ikke omfattet af standardvilkår eller en branchebekendtgørelse.

Projektet eller dele af projektet er ikke omfattet af BREF-dokumenter eller BAT-konklusioner.

Projektet på Cheminovas gamle fabriksgrund vil indebære, at der etableres en spuns, som inddæmmer hovedparten af de forurenede arealer. Afgrænsningen dækker det areal, der skal indspundes, for at forureningen ikke udgør en risiko for Nisum Bredning og Harboøre Fjord.

I forbindelse med rengøring af maskiner, som anvendes i projektområdet, sker der kontrolleret opsamling af vaskevand og jord/sediment, som bortskaffes til en godkendt modtager.

Høring af berørte myndigheder

Projektet har været i stjernehøring internt ved myndighederne i Lemvig Kommune samt ved Miljøstyrelsen Virksomheder og Naturstyrelsen Vestjylland.

Lemvig Kommune har ikke modtaget høringssvar fra Miljøstyrelsen Virksomheder og Naturstyrelsen Vestjylland.

Høring af parter

Afgørelsen har været sendt i høring ved følgende parter:

Kystdirektoratet, Thyborøn Havn og CHEMINOVA A/S.

Cheminoval har i deres høringssvar anført, at diget rundt om Rønland er forhøjet til 2,3 m DVR90 (på side 10 i udkastet til afgørelsen var det angivet til 1,8 m DVR90).

Kystdirektoratet har i deres høringssvar anført, at Kystdirektoratets enhed Kystbeskyttelse og Infrastruktur vedligeholder sikkerhedsdiget på både øst- og vestsiden af vejen/banen, men projektet her ser ikke ud til at påvirke KDI's aktiviteter i området. Hvis der bliver behov for yderligere adgangssveje til byggepladsen ud over de eksisterende via KDI's arealer skal dette koordineres med Kystdirektoratets enhed Kystbeskyttelse og Infrastruktur.

Lemvig Kommunes bemærkninger

Teksten om højden på diget er rettet i afgørelsen.

Offentliggørelse og annoncering

Lemvig Kommunes afgørelse annonceres den 30. april 2025.

Lemvig Kommunes afgørelse annonceres og offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på www.lemvig.dk. Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

I henhold til miljøvurderingslovens⁸ § 49 kan kommunens afgørelse påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål. Der kan f.eks. klages hvis nogen mener, at kommunen ikke har haft hjemmel til at træffe afgørelsen. Der kan derimod ikke klages over, at kommunen efter andres opfattelse burde have truffet en anden afgørelse.

Afgørelsen kan påklages af ansøger, Miljø- og Fødevareministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelse

af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelse og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som ligger på hjemmesiden for Nævnenes Hus under Miljø- og Fødevareklagenævnet:

<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MIT-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, som er på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på klagenævnets hjemmeside.

Klagen skal være modtaget senest den 28. maj 2025.

Søgsmål

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge lovens § 101 være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsens meddelelse, det vil sige senest 29. oktober 2025 eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter, at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Aktindsigt

Der er mulighed for at se det materiale, der er indgået i sagens behandling. Reglerne for hvilket materiale kommunen må udlevere er fastlagt i forvaltningsloven⁹, offentlighedsloven¹⁰ og lov om aktindsigt i miljøoplysninger¹¹.

Venlig hilsen

Brian Lenz Hansen
Civilingeniør

Vedlagt: Situationsplan og COWIs BILAG 3.

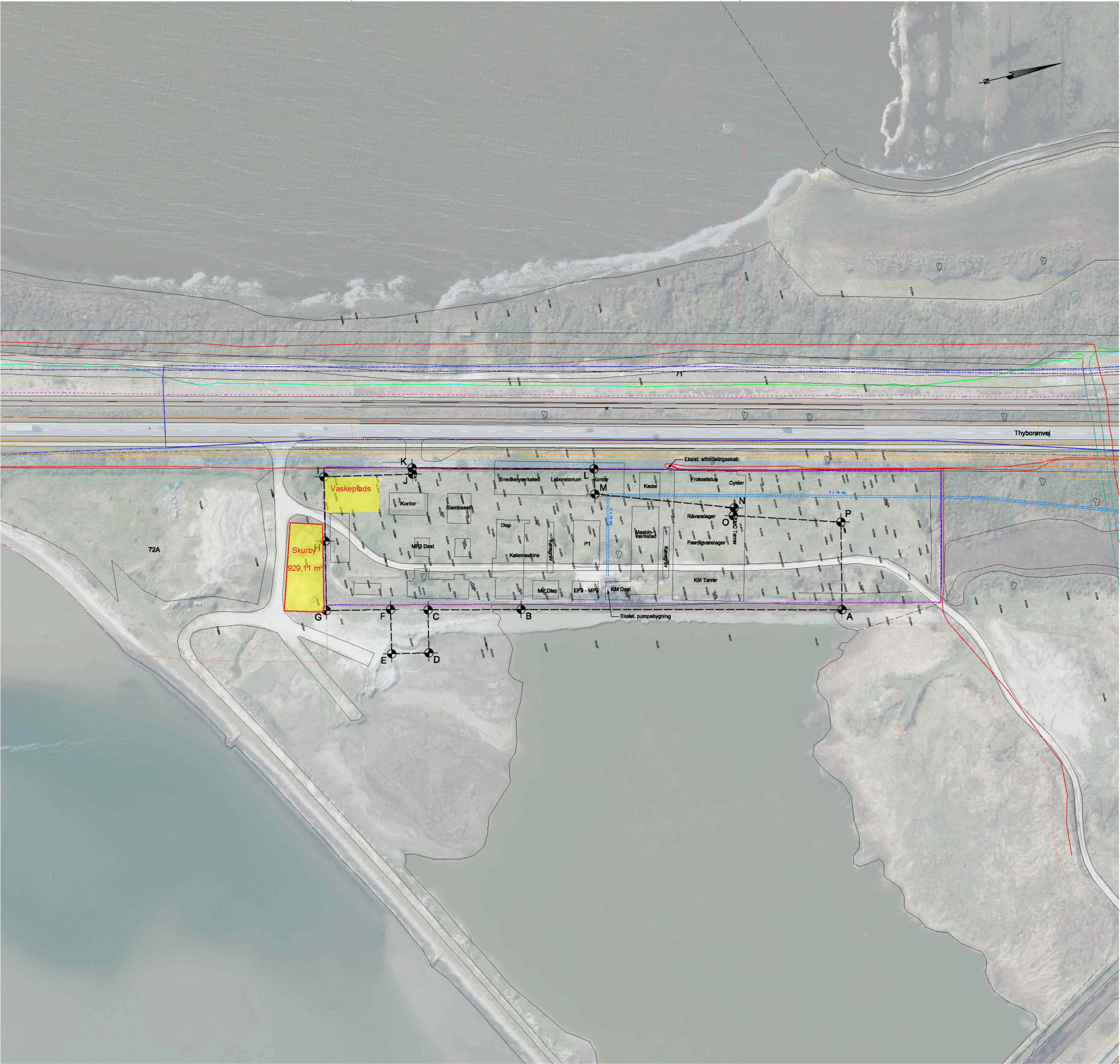
Kopi af afgørelsen er sendt til: Miljøstyrelsen Virksomheder.
Naturstyrelsen Vestjylland
Sagens parter

Referencer

- ¹ Miljøministeriets Lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 4 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (Miljøvurderingsloven)
- ² Miljøministeriets Lovbekendtgørelse 2017-03-27 nr. 282 om forurennet jord (jordforureningsloven)
- ³ Miljøministeriets Bekendtgørelse 2023-08-21 nr. 1098 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Habitatbekendtgørelsen)
- ⁴ Miljøministeriets Bekendtgørelse 2017-06-23 nr. 844 om miljøregulering af visse aktiviteter (Miljøaktivitetsbekendtgørelsen)
- ⁵ Miljøstyrelsens vejledning 1984-01-01 nr 5 om ekstern støj fra virksomheder
- ⁶ Miljøministeriets Lovbekendtgørelse 2024-06-28 nr. 927 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven)
- ⁷ Miljøministeriets Bekendtgørelse 2016-04-25 nr. 372 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikobekendtgørelsen)
- ⁸ Miljøministeriets Lovbekendtgørelse 2024-10-11 nr. 1093 om miljøbeskyttelse (Miljøbeskyttelsesloven)
- ⁹ Justitsministeriets Lovbekendtgørelse 2014-04-22 nr. 433 Forvaltningsloven
- ¹⁰ Justitsministeriets Lovbekendtgørelse 2020-02-24 nr. 145 om offentlighed i forvaltningen (Offentlighedsloven)
- ¹¹ Miljøministeriets Lovbekendtgørelse 2017-08-16 nr. 980 om aktindsigt i miljøoplysninger (Miljøoplysningsloven)

Knaepunkter på spunsstrækning		
Koordinater	X	Y
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		
I		
J		
K		
L		
M		
N		
O		
P		

Spunsskema		
Strækning	Topkote	Spidskote
A-B		
B-C		
C-D		
D-E		
E-F		
F-G		
G-H		
H-I		
I-J		
J-K		
K-L		
L-M		
M-N		
N-O		
O-P		
P-A		

A225913-311 0.1

NOTER
Mål: Alle ubenævnte mål er i m, med mindre andet er angivet.
Der må ikke måles på tegningen.
Koordinater i M i utm32.

- SIGNATURER**
- Matrikelkort
 - Grundkort
 - Spunsafgrænsning, Centerlinje spuns
 - Hægn
 - El, lavspænding kabel 0,4 kV(NOE Net)
 - El, højspænding kabel 10 kV(NOE Net)
 - El, højspænding kabel 30-400 kV(NOE Net)
 - El Trækræ(NOE Net)
 - Tele Trækræ(NOE Net)
 - Vandledning(CHEMINOVA)
 - Gas ledning(EVIDA)
 - El kab(EVIDA)
 - Telekabel(TDC)
 - Lyaleder/Fibernet(JYSK ENERGI)
 - Vandledning(LEMVIG VAND)
 - Vandledning Ude af drift(LEMVIG VAND)
 - Afled trykledning(LEMVIG VAND)
 - Spildevand, 2x75 PEI (Cheminova/FMC)
 - Råvand, 2x200 (Cheminova/FMC)
 - Lavspænding (Cheminova/FMC)

FORELØBIG
2025-01-28

VER. | DATO | BEMERKNINGER | TEKN./UDARB. | KONTROL | GODKENDT

Region Midtjylland
Spuns ved Cheminovas gamle fabriksgrund

Oversigtsplan

PROJEKTNR.	A225913
TEKN./UDARB.	JNMO / JNMO
KONTROLLERET	CHHJ
GODKENDT	ANPL
MÅL	1:1000
DATO	2025-01-28

COWI COWI A/S
Vejlundsvej 53
2800 Artibej
Danmark
Tlf +45 56 40 00 00
Fax +45 56 40 99 99
www.cowi.dk
Dokumentnr. A225913-311
Version 0.1
Printed by: JNMO on: 2025-01-28 15:32:45
Filnavn: _02_Sheet\A225913-311.dgn

JANUAR
REGION MIDTJYLLAND

ADRESSE COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00
FAX +45 56 40 99 99
WWW cowi.dk

BILAG 3: INDSPUNSNING AF JORDFORURENING PÅ CHEMINOVAS GAMLE FABRIKSGRUND

VURDERING AF VANDOMRÅDEPLANERNE

JANUAR
REGION MIDTJYLLAND

BILAG 3: INDSPUNSNING AF JORDFORURENING PÅ CHEMINOVAS GAMLE FABRIKSGRUND

VURDERING AF VANDOMRÅDEPLANERNE

PROJEKTNR.	DOKUMENTNR.				
A225913	A225915-308				
VERSION	UDGIVELSESDATO	BESKRIVELSE	UDARBEJDET	KONTROLLERET	GODKENDT
4.0	27. januar 2025	notat	CHCM, JUJR, KIRU	JDAM, KIRU	ANPL

INDHOLD

1	Indledning	7
1.1	Cheminovas gamle fabriksgrund	8
1.2	Projektbeskrivelse	8
1.3	Læsevejledning	9
2	Lovgivning	11
2.1	Vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning	11
2.2	Miljømål og indsatser	11
2.3	Fastlæggelsen af vandområdernes tilstand	12
2.4	Indsatsbekendtgørelsen og begrebet "forringelse"	12
3	Overfladevand	14
3.1	Frascreening af overfladevand	14
3.2	Konklusion overfladevand	14
4	Grundvand	15
4.1	Potentielle påvirkninger ved projektet	19
4.2	Vurdering af grundvandsforekomster	20
4.3	Konklusion Grundvand	21
5	Referencer	22

1 Indledning

Region Midtjylland skal som led i håndteringen af generationsforureningerne forestå oprensningen af forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund. Formålet med afværgeforanstaltningerne er at sikre, at forureningen ikke udgør en risiko for recipienterne Nissum Bredning og Harboøre Fjord. Der skal således foretages oprensning af den gamle fabriksgrund til et niveau, så udsivningen af forureningskomponenter til recipienterne ikke giver anledning til en uacceptabel påvirkning heraf. Da fortyndingen i Harboøre Fjord mod vest er meget begrænset, er det ikke muligt at oprense til et niveau, som sikrer at der ikke sker uacceptabel påvirkning af denne recipient. Derfor bør der iværksættes særskilte afværgetiltag i form af afskæring af grundvandsstrømningen, som hindrer spredning af forureningskomponenter fra den gamle fabriksgrund til Harboøre Fjord.

Forureningen har et omfang, der bevirker, at en oprensning med de metoder vi kender i dag, ikke vil være økonomisk bæredygtig. Det er derfor valgt at inddele oprensningen i trin, hvor første trin i oprensningen er en indspunsning af forureningen. Efterfølgende trin i oprensningen af Cheminovas gamle fabriksgrund kendes på nuværende tidspunkt ikke, men forventes at indeholde gennemførelse af bl.a. udviklingsprojekter i forhold til oprensningsmetoder.

De danske myndigheder er – som led i gennemførelsen af vandrammedirektivet - forpligtet til i deres administration at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre opfyldelse af fastlagte miljømål (Indsatsbekendtgørelsen, 2023).

I dette notat foretages en vurdering af, om en indspunsning af forureningen vil kunne medføre en forringelse eller vil kunne hindre opnåelse af de fastsatte miljømål i overensstemmelse med de krav til vurderinger, som er fastlagt i indsatsbekendtgørelsens § 8.

I beskrivelsen af projektet og vurderingen heraf indgår alle påvirkninger, der ikke på forhånd kan udelukkes som ubetydelige, det vil sige de direkte, indirekte, afledte og kumulative effekter under anlæg og drift.

Vurderingerne danner grundlag for Lemvig Kommunes vurdering af, om der kan meddeles tilladelse til det ansøgte projekt i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 25 og/eller indsatsbekendtgørelsens § 8 og/eller havstrategilovens § 18 (kun relevant for påvirkning af kystvande).

1.1 Cheminovas gamle fabriksgrund

I 1953 flytter Cheminova fabrikken fra Måløv til Harbøre Tange på den gamle fabriksgrund. Fabrikken var i drift på denne lokalitet i perioden 1953-1961, hvor der blev produceret fosforinsekticider (f.eks. parathion og malathion), fenoxy-herbicider (f.eks. MCPA) og organiske kviksølv-fungicider (Region Midtjylland, 2018).

I det historiske materiale er der jf. (Region Midtjylland, 2018) oplysninger om, at fast affald fra produktionen blev nedgravet nord og syd for den gamle fabrik. Det fremgår, at gammelt materiale blev afbrændt og deponeret på opfyldningspladsen nord for fabriksarealet. Det nævnes, at området mod nord har karakter af en losseplads og at der er deponeret jern i området. Der er oplysninger om, at der er deponeret svovl på området. Der er desuden oplysninger om, at der kan være deponeret bl.a. filterkager fra fremstilling af mellemproduktet p-nitrophenol (PNF). I et område menes metallisk kviksølv at være henlagt, mens et andet område har været benyttet til spildevandsbassin. Forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund er således et sammensat billede af en større mængde del-forureninger, alle som følge af driften af fabrikken på arealet.

Den massive forurening på Cheminovas gamle fabriksgrund har medført en kraftig påvirkning af Nisum Bredning og Harbøre Fjord i perioden fra 1953 og frem til 1980'erne, hvor der etableres en afværgespumpning drevet af FMC (det tidligere Cheminova).

I øjeblikket udfører FMC en afværgespumpning af grundvand fra den gamle fabriksgrund i størrelsesordenen 70.000 m³/år. Afværgespumpningen har til formål at sikre, at der ikke sker spredning eller udsivning af forurenede grundvand. Det forurenede grundvand pumpes til FMC's kemiske og biologiske renseanlæg (på Rønland) og udledes derefter i Vesterhavet, som en del af FMC's udledningstilladelse.

Af nedenstående Figur 1-1 ses luftfoto over området med placering af Cheminovas gamle fabriksgrund, del af den nuværende fabriksgrund FCM Rønland mod nord, lagunesøerne/Harbøre Fjord mod vest og havnesedimentdepotet og Nisum Bredning mod øst.

1.2 Projektbeskrivelse

Region Midtjylland ønsker at etablere en spunsvæg omkring det forurenede område på Cheminovas gamle fabriksgrund på Harbøre Tange. Spunsen er første trin i en oprensning af Cheminovas gamle fabriksgrund, og formålet med spunsen er således at danne grundlaget for gennemførelse af efterfølgende oprensningsprojekt. Tilmed sikrer spunsen, at grundvandsstrømmen fra arealer med jordforurening på Cheminovas gamle fabriksgrund, der udgør en risiko for recipienterne Nisum Bredning og Harbøre Fjord, effektivt afskæres. Spunsen vil således hindre spredning af forureningskomponenter fra det indspunsede areal både til Nisum Bredning og til Harbøre Fjord.

Projektet på Cheminovas gamle fabriksgrund vil indebære, at der etableres en spuns, som inddæmmer den del af jordforureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund der udgør en risiko i henhold til jordforureningslovens bestemmelser. Forslag til afgrænsningen af spunsen ses på nedenstående Figur 1-1.

Til fastsættelse af spunsens placering er anvendt en metode, hvor der er beregnet hvilke koncentrationer, der skal oprenses til, for at sikre at en fremtidig udsivning af

forureningskomponenter ikke kan give anledning til en uacceptabel påvirkning af Nissum Bredning og Harbøre Fjord. Idet der i første trin ikke vil ske en decideret oprensning, er spunsen herefter placeret ud fra samme beregninger, idet spunsen placeres således, at den omkranser den del af arealet med jordforurening der udgør en risiko, og der således ikke fra det resterende areal kan ske en udsivning af forureningskomponenter, som kan give anledning til en uacceptabel påvirkning af Nissum Bredning og Harbøre Fjord.

— Spunsafgrænsning

Figur 1-1 Foreløbig skitse af spuns, der etableres omkring Cheminovas gamle fabriksgrund.

Ovenstående spunsløsning er valgt som en foreløbig afværgeforanstaltning efter jordforureningslovens kapitel 3, da en oprensning vil beløbe sig til mere end 4 milliarder, med den nuværende kendte teknologi og metoder. Der er på nuværende tidspunkt ikke fastsat et tidspunkt for en egentlig oprensning af den gamle fabriksgrund, men det er sikkert, at uafhængig af oprensningsmetoden, skal der etableres en spuns, der indeslutter området, der skal oprenses. Dette skyldes bl.a., at forureningen er i stor dybde, hvorfor håndtering af forurenede jord, f.eks. i form af opgravning, kun kan ske ved etablering af omkransende spuns. Se yderligere beskrivelse af projektet i projektbeskrivelsen (Region Midtjylland, 2024).

1.3 Læsevejledning

I de følgende afsnit er der med udgangspunkt i projektbeskrivelsen foretaget en vurdering af, om projektet kan medføre tilstandsforringelse og/eller manglende målopfyldelse på en række vandforekomster. Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de krav til vurderinger, som er fastlagt i indsatsbekendtgørelsen § 8 og nærmere defineret i praksis fra EU-

Domstolen og de danske klagenævn i forhold til f.eks. fastlæggelse af, hvornår der foreligger en forringelse.

Kilder anvendt til beskrivelse af eksisterende tilstand samt vurderinger:

- › MiljøGIS
- › Vandplandata.dk
- › Vandportalen.dk
- › Tredje generation af vandområdeplaner gældende for 2021-2027
- › BEK nr. 797 af 13/06/2023 Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Indsatsbekendtgørelsen, 2023)
- › BEK nr. 796 af 13/06/2023 Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand
- › NOVANA-afrapportering
- › Baggrundsrapporter, som refereret i teksten (se referenceliste i afsnit 5)
- › Projektbeskrivelse (Region Midtjylland, 2024)

Den eksisterende miljøtilstand beskrives ud fra data fra de nationale overvågningsprogrammer for miljøtilstand samt vandområdeplanerne. Desuden baseres beskrivelsen på eksisterende undersøgelsesrapporter.

2 Lovgivning

2.1 Vandrammedirektivet og lov om vandplanlægning

EU's vandrammedirektiv (Europa Parlamentet, 2024) fastlægger rammerne for beskyttelsen af overfladevand (vandløb og søer, overgangsvande (flodmundinger, laguner o.l.), kystvande) og grundvand i alle EU-medlemslande. Direktivet fastsætter bl.a., at medlemsstaterne skal forebygge forringelse af tilstanden for alle målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster og beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder og grundvandsforekomster med henblik på at opnå god økologisk og god kemisk tilstand for overfladevandområder og god kemisk og kvantitativ tilstand for grundvandsforekomster senest 2015. Den fastsatte frist i vandrammedirektivet er 2015. Direktivet rummer imidlertid mulighed for at forlænge fristen for målopfyldelse, jf. artikel 4, stk. 4. Miljømålet i de seneste vandområdeplaner er for hovedparten af danske vandområder at opnå god tilstand i alle vandområder senest 2027.

Vandrammedirektivet er – fra anden vandplanlægningsperiode og frem – gennemført i lov om vandplanlægning (Retsinformation, 2024a) med tilhørende bekendtgørelser. Vandplanlægningsloven fastlægger rammerne for beskyttelsen af overfladevand og grundvand. Loven forpligter miljøministeren til at fastsætte miljømål, iværksætte indsatsprogrammer, overvåge og udarbejde vandområdeplaner med henblik på at forebygge forringelse af og opnå god tilstand i overfladevandområder og grundvandsforekomster i overensstemmelse med vandrammedirektivet.

I medfør af vandplanlægningsloven er gennemført en statslig vandplanlægning, som består i statslige vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt, og som alene er af orienterende karakter. Danmark er inddelt i fire vandområdedistrikter: I) Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, II) Vandområdedistrikt Sjælland, III) Vandområdedistrikt Bornholm og IV) Internationalt vandområdedistrikt (Retsinformation, 2024b).

Vandområdeplaner for 3. planperiode – 2021-2027 blev offentliggjort den 15. juni 2023. Samtidig er en række bekendtgørelser nyudstedt (Miljøministeriet, 2023).

2.2 Miljømål og indsatser

Miljømålet for hovedparten af vandområder er at opnå god tilstand i alle vandområder senest 2027. Miljømål for de afgrænsede vandforekomster i de 4 vandområdedistrikter i Danmark er fastsat i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster (Retsinformation, BEK nr 819 af 15/06/2023 (Gældende). Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, 2024c). Der er fastsat miljømål for økologisk og kemisk tilstand for kystvande ud til 1 sømil fra basislinjen. Der er derudover for de såkaldte territoriale farvande – fra 1 sømil til 12 sømil fra basislinjen – fastsat mål for kemisk tilstand.

God tilstand for overfladevand er, når både økologisk tilstand og kemisk tilstand er god. For grundvand er miljømålet opnået, når den kvantitative tilstand og den kemiske tilstand er god.

2.3 Fastlæggelsen af vandområdenes tilstand

Den økologiske tilstand for overfladevand - herunder kystvande - beskrives ved brug af 5 kvalitetsklasser (henholdsvis høj-, god, moderat-, ringe- eller dårlig tilstand).

Den kemiske tilstand beskrives ved brug af to tilstandsklasser (henholdsvis god eller ikke-god).

2.4 Indsatsbekendtgørelsen og begrebet "forringelse"

I medfør af vandplanlægningsloven er bl.a. udstedt bekendtgørelse om indsatsprogrammer (Indsatsbekendtgørelsen, 2023), som fastlægger de nødvendige indsatser for at nå miljømålene. Bekendtgørelsen indeholder i § 8 en pligt for myndigheder til ikke at træffe afgørelser, hvis afgørelsen kan medføre forringelse af målsatte overfladevandområder eller hindre opfyldelse af miljømål. Det følger heraf, at det skal sikres, at afgørelser ikke vil medføre forringelse af tilstanden i målsatte vandforekomster eller hindre opfyldelse af de konkret fastsatte mål.

Vandrammedirektivet indeholder ikke en definition på, hvornår der foreligger en forringelse af tilstanden af et vandområde. EU-Domstolen har imidlertid i den principielle Weser-dom fastslået, at der foreligger en forringelse af den økologiske tilstand af et overfladevandområde (f.eks. et vandløb), når mindst et af kvalitetselementerne falder en tilstandsklasse (et niveau – f.eks. fra god til moderat tilstand), selv om det ikke fører til, at hele vandløbet rykker en klasse ned. Hvis vandområdet allerede befinder sig i den laveste klasse (dårlig tilstand) for et kvalitetselement, vil enhver yderligere forringelse af et kvalitetselement udgøre en forringelse i direktivets forstand.

EU-Domstolen har i efterfølgende afgørelser slået fast, at Weser-dommens retningslinjer for, hvornår der foreligger en forringelse, gælder for såvel grundvand som overfladevand og for både den økologiske og den kemiske tilstand samt for midlertidige påvirkninger¹.

Både EU-Domstolen og Miljø- og Fødevareklagenævnet har forholdt sig til, hvornår der foreligger en forringelse ved udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når miljøkvalitetskrav for et eller flere af disse allerede er overskredet. Miljøministeriet og Miljøstyrelsen har udstedt ny vejledning herom (Retsinformation, 2024d). I Miljøministeriets vejledning til indsatsbekendtgørelsen beskrives, at "det afgørende for, om der kan tillades en udledning af et forurenende stof til et overfladevandområde, hvor miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet, er, om der vil ske en målbar stigning i koncentrationen af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet." Vejledningen omfatter i første omgang egentlige udledninger af f.eks. rensed spildevand.

Ud over forbuddet mod forringelse, må en afgørelse heller ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse, inddrages omfanget af påvirkning i forhold til den samlede påvirkning af overfladevandområdet også fra andre kilder. Det vil sige, at der

¹ Se bl.a. sag C-535/18, Land Nordrhein-Westfalen og sag C-535/18, Detmold samt C-525/20, Association France Nature Environment

gælder en forpligtelse til at inddrage en vurdering af kumulative effekter fra andre planer eller projekter i vurderingen efter indsatsbekendtgørelsens § 8, jf. § 8, stk. 5.

I de tilfælde, hvor der for en plan eller et projekt ikke kan udelukkes en forringelse af en vandforekomst eller, at planen eller projektet er til hinder for, at fastsatte miljømål kan opfyldes, findes begrænsede og restriktive fravigelsesmuligheder.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 4 indeholder en mulighed for, at myndigheden, hvor denne vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i overensstemmelse med forringelsesforbuddet og kravet om ikke at hindre målopfyldelse, kan indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse.

Derudover gælder generelt ift. påvirkninger, at hvis forringelse af målsatte vandforekomster eller hindring af målopfyldelse ikke kan undgås, findes en snæver adgang til at fravige de fastlagte miljømål i miljømålsbekendtgørelsens § 4.

3 Overfladevand

Cheminovas gamle fabriksgrund ligger på Harboøre Tange. Mod øst ligger det målsatte kystvandområde 232 Nissum Bredning. Mod vest ligger den målsatte sø 293 Harboøre Fjord (se Figur 1-1).

3.1 Frascreening af overfladevand

Spunsvæggen etableres på et areal omkring det forurenede område på Cheminovas gamle fabriksgrund på Harboøre Tange. Mod øst nedsættes spunsen i kørevejen, som er etableret af Havnen, langs havnesedimentdepotet. Dvs. at spunsen ikke kommer i berøring med vandet i havnesedimentdepotet, og der vil derfor ikke være nogen påvirkning på det nærliggende målsatte kystvandområde 232 Nissum Bredning. Mod vest etableres spunsen "indenfor hegnet", dvs. øst for vej og jernbane. Der vil derfor heller ikke være nogen påvirkning af den målsatte sø 293 Harboøre Fjord (se Figur 1-1). Etablering af spunsen vil sikre, at der ikke længere fra Cheminovas gamle fabriksgrund kan ske en udsivning af hverken næringsstoffer eller miljøfarlige forurenende stoffer i et niveau der udgør en risiko for målsat overfladevand.

Det konkluderes dermed allerede på nuværende grundlag, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse af den økologiske tilstand i vandområde 232 Nissum Bredning. Dette skyldes, at tilstanden for de biologiske kvalitetselementer, rodfæstede bundplanter, bentiske invertebrater og klorofyl samt de nationalt specifikke stoffer ikke påvirkes/forringes ved indspunsningen på Cheminovas gamle fabriksgrund.

Det konkluderes ligeledes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse af den kemiske tilstand, da spunsen etableres i den opfyldte del af indsøen, og at der dermed ikke kan forekomme udsivning af EU-prioriterede stoffer til vandområde 232 Nissum Bredning.

Det konkluderes, at indspunsningen ikke vil hindre målopfyldelse i vandområde 232 Nissum Bredning.

For den målsatte sø, 293 Harboøre Fjord, konkluderes det på nuværende grundlag, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse på den økologiske tilstand. Dette skyldes, at tilstanden for de biologiske kvalitetselementer, planteplankton, anden akvatisk flora, makrofyter, fisk, bunddyr samt de nationalt specifikke stoffer ikke forringes ved indspunsningen på Cheminovas gamle fabriksgrund.

Det konkluderes ligeledes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse af den kemiske tilstand, da spunsen etableres i den opfyldte del af indsøen, og at der dermed ikke kan forekomme udsivning af EU-prioriterede stoffer til vandområde 293 Harboøre Fjord.

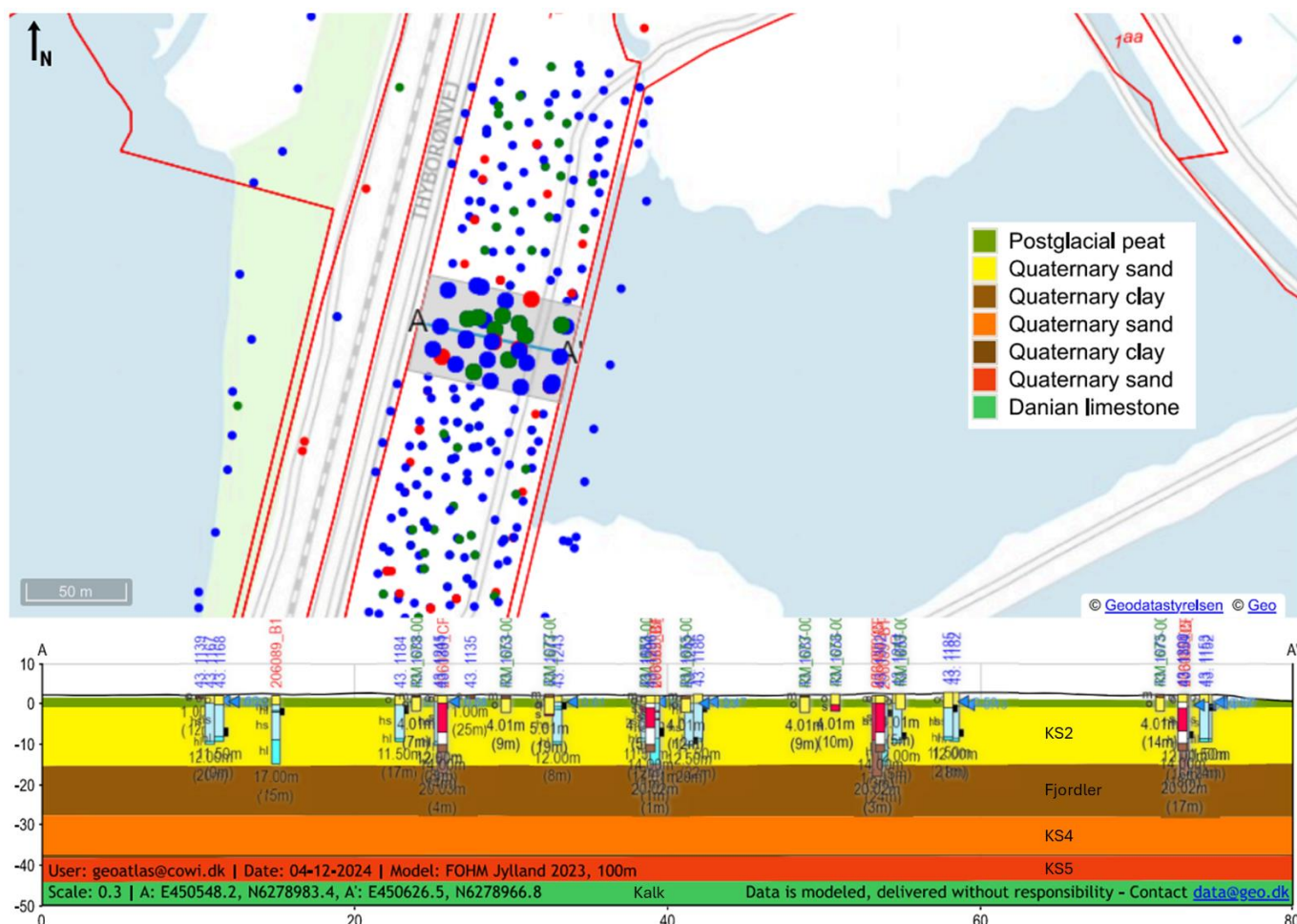
Det konkluderes, at indspunsningen ikke vil hindre målopfyldelse i vandområde 293 Harboøre Fjord.

3.2 Konklusion overfladevand

Det kan jf. ovenstående konkluderes, at de nærliggende overfladeforekomster 232 Nissum Bredning og 293 Harboøre Fjord, kan frascreenes.

4 Grundvand

I Figur 4-1 ses et geologisk snit gennem Cheminovas gamle fabriksgrund. Det ses, at det øvre sandmagasin, KS2 strækker sig fra lige under fyldlaget og til ca. 11-12 m u.t. (bestemt ud fra faktiske boreprofiler). Under det terrænnære (øvre) sandmagasin findes et ca. 10 m tykt lerlag (fjordler). Herunder findes de dybere sandmagasiner, hhv. KS4, KS5 og kalken.

Figur 4-1 Geologisk snit gennem Cheminovas gamle fabriksgrund (GeoAtlas, 2024).

Der findes en terrænnær grundvandsforekomst knyttet til det øvre kvartære sandmagasin, KS, lokalt i området ved Cheminovas gamle fabriksgrund se Figur 4-1 og Figur 4-2.

Der er ikke regionale grundvandsforekomster lokalt i området ved Cheminovas gamle fabriksgrund, se Figur 4-3.

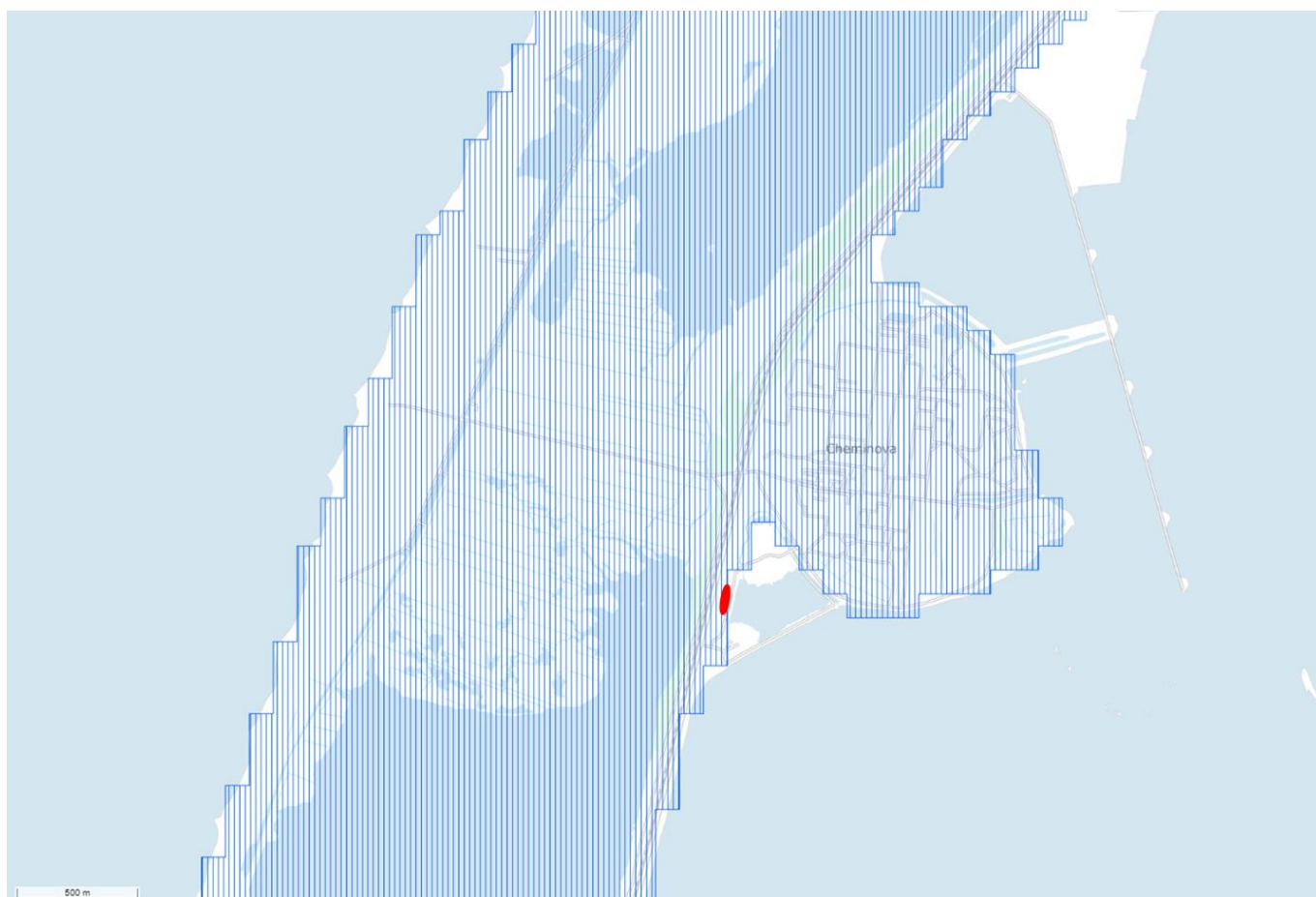
Der findes 2 dybe grundvandsforekomster knyttet til de nedre kvartære sandlag S4 og S5 samt 1 forekomst knyttet til kalken, lokalt i området ved Cheminovas gamle fabriksgrund, se Figur 1-1 og Figur 4-4.

Grundvandsforekomsterne er listet i Tabel 4-1. Der er ikke udpeget drikkevandsinteresser i lokalt i området ved Cheminovas gamle fabriksgrund, jf. Figur 4-5 og der foregår ikke drikkevandsindvinding i området.

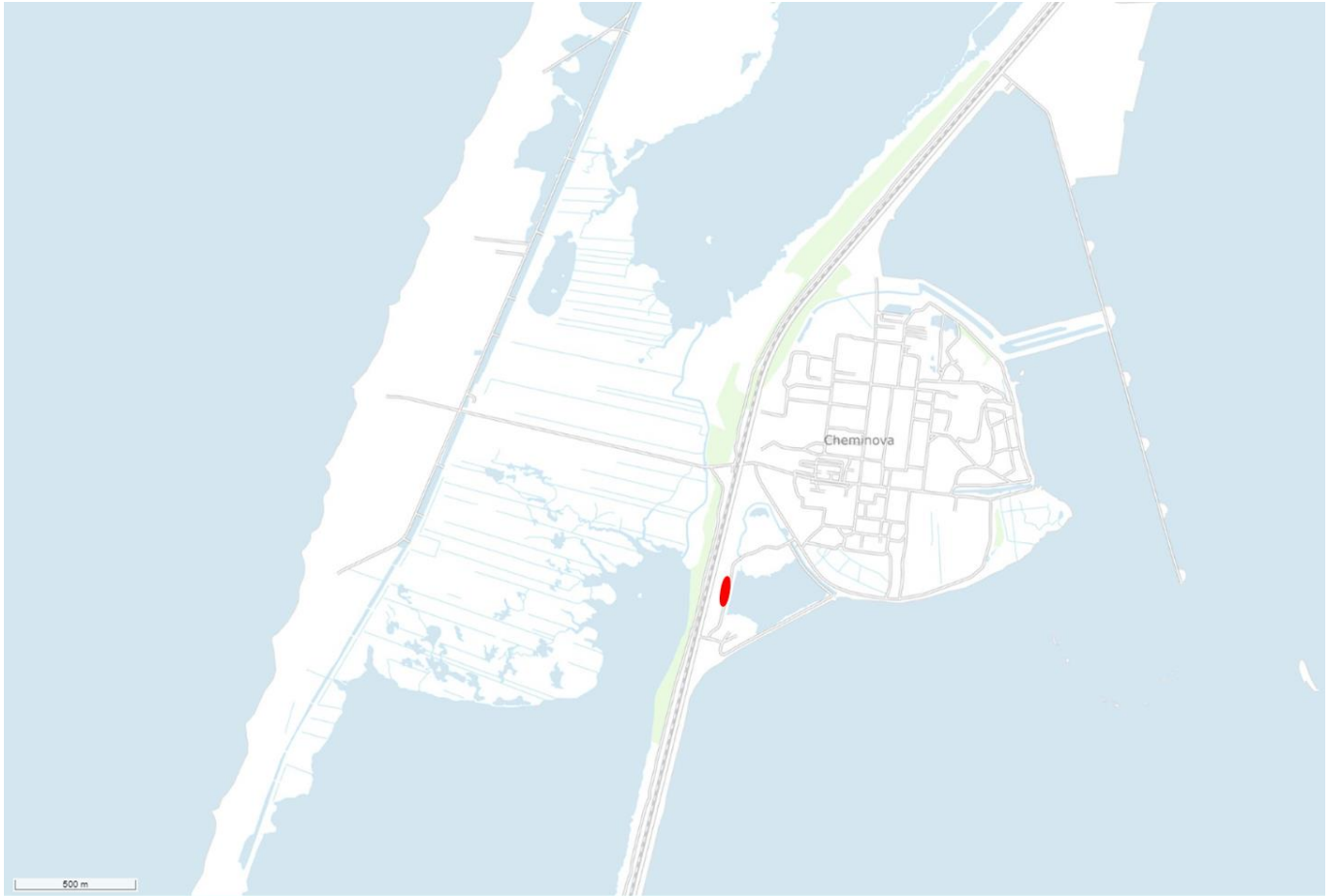
Tabel 4-1 Grundvandsforekomster jf. (MiljøGIS, 2024) for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027.

Forekomst nr. (modellag i DK-modellen)	Type og beliggenhed	Kemisk tilstand, nuværende/målsætning	Årsag til manglende målopfyldelse	Kvantitativ tilstand, nuværende/målsætning
DK_102_dkmj_165_ks	Terrænnært, KS2	God*/God	Pesticider og kviksløv m.m.	God/God
-	Regionalt	-	-	-
DK102_dkmj_1098_ks	Dybt, KS4	God/God	-	God/God
DK102_dkmj_535_ks	Dybt, KS5	God/God	-	God/God
DK102_dkmj_953_kalk	Dybt, kalk	God/God	-	God/God

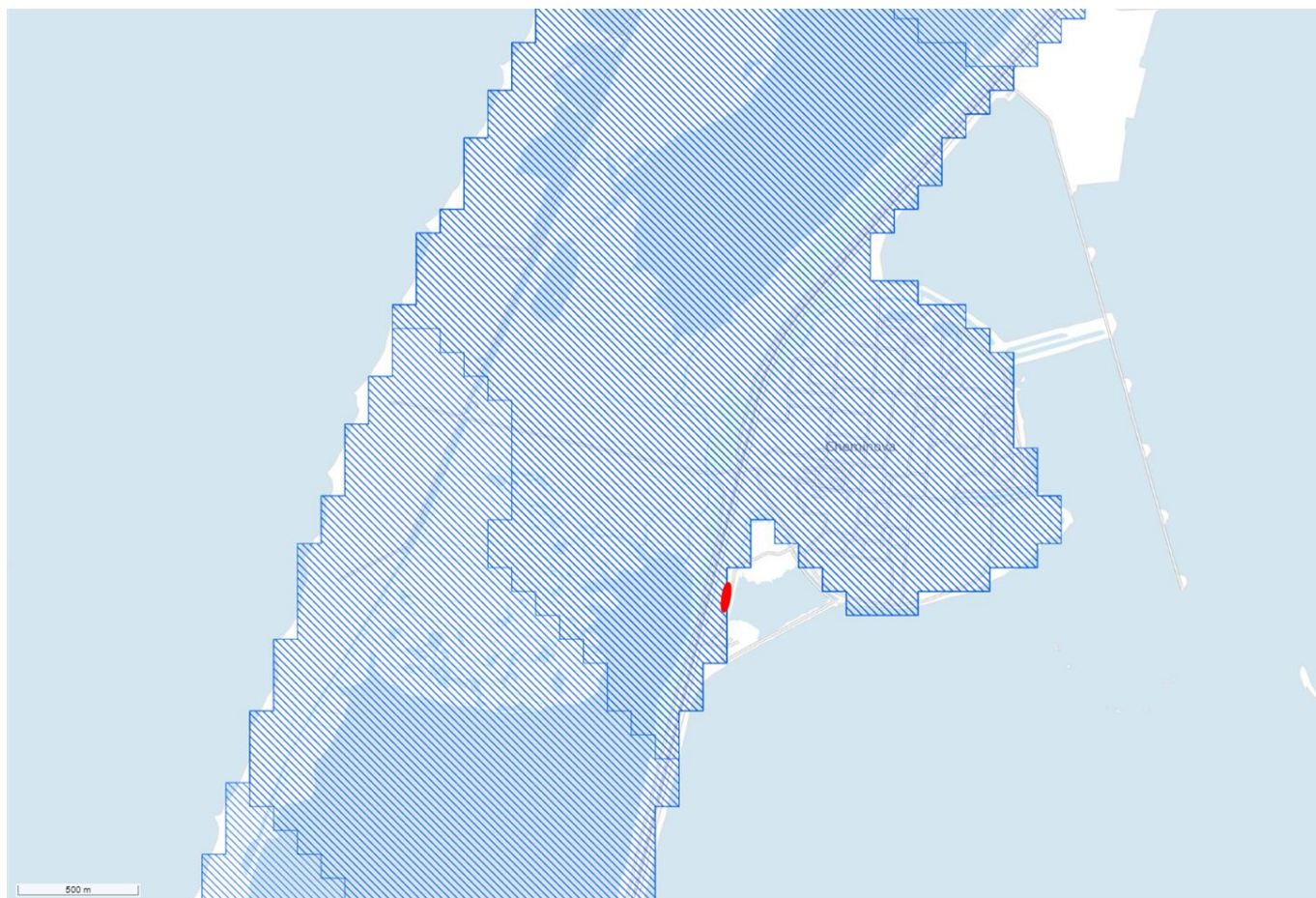
* På baggrund af historik og en række undersøgelser vides det, at tilstanden lokalt ved Cheminovas gamle fabriksgrund er ringe

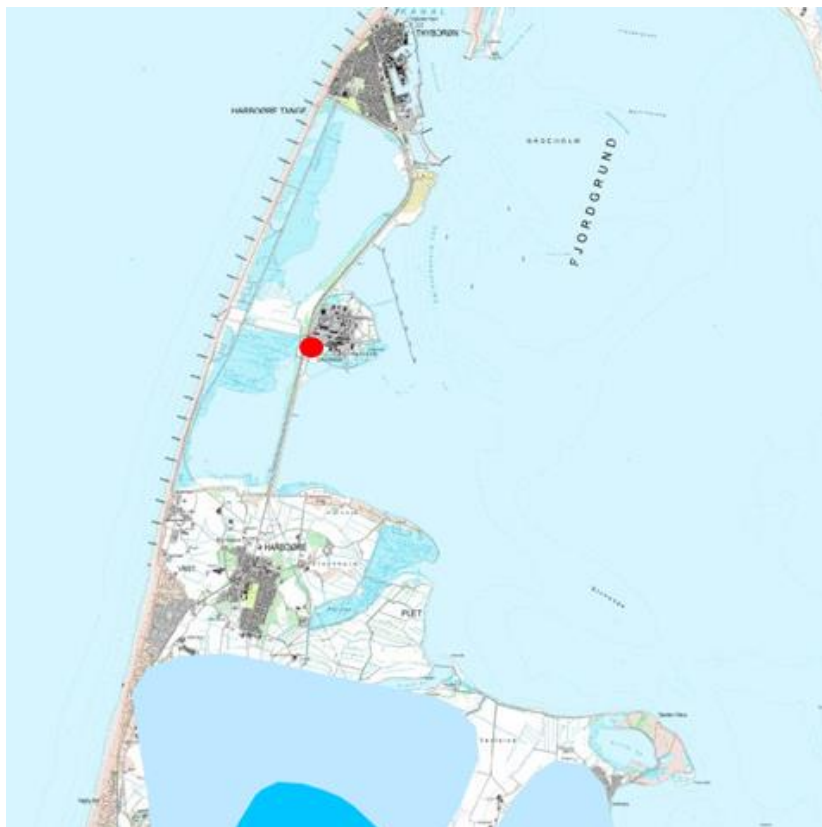
Figur 4-2 Terrænnære grundvandsforekomster. Placering af spuns ved rød plet (MiljøGIS, 2024).

Figur 4-3 Regionale grundvandsforekomster. Placering af spuns ved rød plet (MiljøGIS, 2024).

Figur 4-4 Dybe grundvandsforekomster. Placering af spuns ved rød plet (MiljøGIS, 2024).

Figur 4-5 Områder med drikkevandsinteresser. Mørkeblå: Område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Lyseblå: Område med drikkevandsinteresser (OD), (Danmarks Miljøportal, 2024). Rød plet angiver placering af Cheminovas gamle fabriksgrund.

4.1 Potentielle påvirkninger ved projektet

På baggrund af projektbeskrivelsen for den planlagte spuns (Region Midtjylland, 2024) og det udstyr, som tænkes anvendt i forbindelse med etableringen af spunsen, er der identificeret følgende potentielle påvirkninger på de målsatte grundvandsforekomster, som præsenteres i Tabel 4-2. Vurderingerne uddybes i afsnit 4.2.

Tabel 4-2 Potentielle påvirkninger og opsummering af, om projektet indebærer en forringelse/hindring af målopfyldelse i de målsatte grundvandsforekomster.

Indspunsning af jordforureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund			
Grundvandsforekomster	Vurderingsparametre	Potentielle påvirkninger	Vurdering
DK102_dkmj_165_ks	› Kvantitativ tilstand › Kemisk tilstand	› Beskadigelse af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer som et resultat af menneskeskabte ændringer i vandstanden. › Saltvandsindtrængning til området.	Det konkluderes, at projektet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomstens kvantitative og kemiske tilstand i f.t. påvirkning af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer som et resultat af menneskeskabte ændringer i vandstanden. Det konkluderes, at projektet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomstens kvantitative tilstand i f.t. påvirkning af saltvandsindtrængning og dermed grundvandsforekomstens kemiske tilstand.
DK102_dkmj_1098_ks	› Kvantitativ tilstand › Kemisk tilstand	Ingen påvirkning	Ingen forringelser og hindring af målopfyldelse af grundvandsforekomsten.
DK102_dkmj_535_ks	› Kvantitativ tilstand › Kemisk tilstand	Ingen påvirkning	Ingen forringelser og hindring af målopfyldelse af grundvandsforekomsten.
DK102_dkmj_953_kalk	› Kvantitativ tilstand › Kemisk tilstand	Ingen påvirkning	Ingen forringelser og hindring af målopfyldelse af grundvandsforekomsten.

4.2 Vurdering af grundvandsforekomster

4.2.1 Terrænnært grundvandsmagasin

Spunsen etableres med topkote i terræn (mod vest kote +3,0 DVR90, mod øst kote + 2,0 DVR90) og med spidskote i ca. kote -16,1 DVR90. Spidskoten svarer til, at spunsen har bund i ca. 6-7 meter nede i fjordleren. Den vil indeslutte det terrænnære grundvand på et areal på ca. 16.000 m². Det terrænnære grundvand har jf. MiljøGIS god kemisk tilstand, hvilket lokalt ved Cheminovas gamle fabriksgrund ikke er korrekt, da det terrænnære grundvand her er ekstremt forurenet med pesticider, metaller og andre miljøfremmede stoffer. Etablering af spunsen udføres netop for at forhindre, at der strømmer grundvand ud fra det forurenede område og til de omkringliggende dele af det terrænnære grundvandsmagasin. Etablering af spunsen sikrer således, at der ikke sker en udsivning af forurenet grundvand til Nissum Bredning og Harboøre Fjord. Grundvand, som dannes på arealet som følge af nedslående nedbør, oppumpes og ledes til FMC's rensningsanlæg. Dette vil ikke medføre en målbar ændring af vandspejlet i hverken Nissum Bredning eller Harboøre fjord, hvorfor der

ikke vurderes at kunne ske en målbar saltvandsindtrængning. Der er derfor konkluderet følgende:

- › Der er ingen beskadigelse af grundvandsafhængige terrestriske økosystemer som et resultat af menneskeskabte ændringer i vandstanden.
- › Der er ingen væsentlig saltvandsindtrængning til området. Der er ingen forringelser eller hindring af målopfyldelse af grundvandet generelt, da formålet ved etablering af spunsen netop er at forhindre forureningsspredning og da der ikke frigives kemikalier fra spunsen.
- › Der er ingen kvantitativ påvirkning på grundvandet, da der bortset fra nedbør ikke bortledes vand fra området hverken i anlægsfasen eller permanent.

Etablering af spunsen vil således ikke være til hinder for generelle indsatser ift. målopfyldelse for grundvandet generelt.

4.2.2 Regionalt grundvand

Der er ikke regionale grundvandsforekomster, se Tabel 4-1.

4.2.3 Dybtliggende grundvand

Der er tre dybtliggende grundvandsforekomster, S4, S5 og kalken, se Tabel 4-1.

Det dybtliggende grundvand træffes ifølge Figur 4-1 ca. 28 m u.t. Grundvandet er beskyttet af et ca. 10 m tykt lerlag. De dybtliggende grundvandsmagasiner er generelt vurderet til god kvalitativ tilstand i vandområdeplanen (MiljøGIS, 2024).

De dybereliggende magasiner vurderes ikke at kunne blive påvirket, hverken kvantitativt eller kvalitativt af projektet med etablering af spuns i det terrænnære grundvandsmagasin, da spunsen ikke vil påvirke infiltration og strømningsforhold i forhold til de dybereliggende magasiner.

4.3 Konklusion Grundvand

Projektet, som omfatter etablering af en spuns omkring det stærkt forurenede areal ved Cheminovas gamle fabriksgrund, vil ikke medføre en forringelse af grundvandsforekomsten(/erne)s kvantitative tilstand eller være til hinder for at den/de kan opnå god kvantitativ tilstand.

Projekt vil ikke være til hinder for den målopfyldelse af den kvalitative tilstand men udføres netop for at forhindre spredning af forurening.

5 Referencer

- Danmarks Miljøportal. (december 2024). *Arealinformation*. Hentet fra <https://danmarksarealinformation.miljoeportal.dk/>
- Europa Parlamentet. (december 2024). *Europa Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger*. Hentet fra <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32000L0060>
- GeoAtlas. (november 2024).
- Indsatsbekendtgørelsen. (2023). *Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (indsatsbekendtgørelsen) § 8 samt bekendtgørelse af lov nr. 1157 af 1. juli 2020 om planlægning (planloven) § 11, stk. 4, nr. 3 og § 13, stk. 1, nr. 4*.
- MiljøGIS. (november 2024). *MiljøGIS*. Hentet fra <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3hoering2021>
- Miljøministeriet. (2023). *Vandområdeplanerne 2021-2027*. Miljøministeriet.
- Region Midtjylland. (2018). *Historik for Cheminovas gamle fabriksgrund*. Udarbejdet af Rambøll.
- Region Midtjylland. (2024). *Projektbeskrivelse: Indspunsning af jordforurening på Cheminovas gamle fabriksgrund*. Udarbejdet af COWI.
- Retsinformation. (december 2024a). *Vandplanlægningsloven, bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning*. Hentet fra <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/126>
- Retsinformation. (december 2024b). *BEK nr 793 af 13/06/2023. Bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande*. Hentet fra <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/793>
- Retsinformation. (december 2024c). *BEK nr 819 af 15/06/2023 (Gældende). Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster*. Hentet fra <https://faolex.fao.org/docs/pdf/den217612.pdf>
- Retsinformation. (december 2024d). *Vejledning nr. 9135 af 28. februar 2024 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*. Hentet fra <file:///C:/Users/jujr/AppData/Local/Temp/1/MicrosoftEdgeDownloads/82268c7e-5504-432b-ba42-f55c6fcfe320/C20240913560.pdf>